

מאמציה של ישראל להגיע להסדר ריבוי החוק המבוססים על כוחות מקומיים בדרום לבנון הגיעו, לאחרונה,

משמאל: בתי הזיקוק הבוטרים סמוך לשפך הזרואני

לשוקת שבורה. הנסיגות למצוא שפה משותפת עם גורמים שיעיים פרג' מאטיים נכשלו, ואפילו

לזהר אנו

לא

אחד המתונים שבמנהיגי אל-אמל בדרום, מסרב לשתף פעולה. אשר לסיכוי שצבא לבנון יתפרס בדרום — על סיכוי זה אבד, כמובן, הכל. כתוצאה מכך שבו והועלו תוכניות לנסיגה חלקית נוספת. תוכנית אחת

חיילי צה"ל ממתינים על גשר הליטאני בכביש החוף

מצדרת בנסיגה לקו הוהראני, קו העובר במרחק של כ-30 קילומטר ממטולה. תוכנית שניה מרבית על נסיגה לקו הליטאני, חמישה קילומטר דרומה.

קו הוהראני ימתח משפך הוהראני

לליטאני

לא

מיוזחה לאורכו של הנהר, יעלה לצפון מיוזחה, עד לאיזור הבקאע. משם יעבור הקו מדרום לאגם קרעון, בין כפר משכי לרשיא אל-ואדי. האופציה השנייה, קו הליטאני, מנקשת למנוע אפשרות של ירי על יישובי הצפון באמצעי-הלחימה המי-טילטים אשר בידי אש"ף, כמו מטול-רקטות בקוטר 122 מילימטר, שטיווחו כ-20 קילומטר, אשר שימש בעבר אמצעי עיקרי לירייהקטיושות על הצפון. קו זה ישתרע משפך הליטאני מערבה, לאורך ערוץ-הנהר, ואחר-כך יעלה צפונה, כשהוא עובר מערבית וצפונית-מערבית לנבטיה. משם ימשיך לאיזור הבקאע, שמדרום לאגם קרעון. בנייה המיקרים המדובר בנסיגה בשתי גזרות, המערבית והמיוזחה, אשר אופי בעיותיהן שונה. הנסיגה לקו הוהראני נועדה, בין השאר, לפטור את צה"ל מן הבעיה של צידוק, שלאחרונה התרבו בה הפיגועים. אולם ההתכנסות על הוהראני, בקירבתה של צידוק,

תאפשר ביצוע פיגועים נגד צה"ל, כאשר החוליות הפוגעות נבלעות, לאחר-מכן, בתוך העיר, כפי שקרה בעת שהיית צה"ל בקירבת ביירות. בעיה זו היא חלק מן הסוגיה הכללית יותר, הנוגעת לגורלו את השטח שפונה. הנסיגה לקו האוואלי הותירה מאחוריה שטח שרובו נשלט בידי דרוזים, שמנועו עד כה פיגועים משיטתם נגד צה"ל ויש להם אינטרס לעשות כך גם בעתיד (גם לסורים לא היה עניין לפתוח חזית נוספת על קו האוואלי, כל עוד בעלי-ביתם פועלים נגד הכוח הרבי-לאומי וממשלת ביירות, מחשש שתגובות ישראליות ישבשו את מהלכיהם בחזית זו). אולם השטח שבין האוואלי לוהראני שונה באופיו מן השטח שמצפון לו. זהו איזור מעורב, שבו חיים סונים, שיעים ופלסטינים. אם יפונה איזור זה עשויים אלמנטים מקרב אוכלוסיות אלה לפעול נגד כוחות צה"ל שמדרום לקו, בין היתר על-ידי

ירי-קטיושות על מיתקני-צה"ל. הסיכויים שכוח מקומי כלשהו יוכל, או יסכים, לשלוט שם וימנע פעולות נגד צה"ל הם קלושים. ואשר לכוח או"ם — הצבתו תלויה במועצת הביטחון, דהיינו בהסכמתן של סוריה וברית-המועצות, ואין סיכוי שהן יסכימו להסדר כלשהו שיתיר את צה"ל בלבנון. יש להניח גם שבעיית גשר האוואלי, על כל משמעותיה, תעבור לגשר הוהראני, אם כי בנפח-הנועה מצומצם יותר.

משגרים על משאות
קו הליטאני, הדרומי יותר, מציב בעיות משלו. הנסיגה אליו מתבססת על קיומה של מערכת-נשק (מטול-רקטות בן 122 מ"מ) שטיווחה כ-20 קילומטר, כאשר הקו המוצע נועד למנוע יכולת-פיגועה בישראל באמצעות מערכת-נשק כזאת.

מיטלטל בדרך. במיקרה של הבי-אם 27, מדובר אומנם במידע שהובא למערב על-ידי קצין סובייטי שערך ב-1979 ויש להתייחס אליו בזהירות, אך מבחינה טכנית אין הדבר בלתי-אפשרי. בתחום זה חלות התפתחויות גם במערב. ארצות-הברית מפתחת משגרי-רקטות שטיווחו 30 קילומטר, ברזיל מפתחת רקטה ארטילרית שטיווחה 35 קילומטר, צרפת פיתחה רקטות (מסדרת ראפאל) שטיווחו 30 קילומטר וגם אטליה פיתחה רקטות ארטילריות, שטווחן עולה על 25 קילומטר. ואלה רקטות הניתנות לשיגור גם ממשגרים מיטלטלים בדרום.

תותחים בים וביבשה

אחרי שהדרוזים סיימו את השיתוף על כביש החוף, באיזור שבין כפר סיל לדאמור, נראה, כי אם לא יושג הסכם שישים קץ ללחימה בלבנון — השתלטות הדרוזים על מערב מחוז אל-ח'רוב, שבו נמצאים כיום כוחות הפלאנגות, היא שאלה של זמן בלבד. צה"ל יוכל למנוע מהם זאת, והפעילות הנרחבת, המתבצעת לאחרונה מצפון לאוואלי, מעידה כי אכן יש כוונה כזאת, אך ספק אם יוכל צה"ל למנוע את נפילת האיזור אחרי נסיגתו מן האוואלי. במיקרה כזה יוסר המיכשול האחרון בכביש-החוף להגעה של גורמים עויינים מביירות לאיזור צידוק. כתוצאה מכך עשוי לזרום דרומה נשק כבד, הכולל את המטלרים (מטול-רקטות) מסוג בי-אם 25 ובי-אם 27. בגירסתם המורכבת על-גבי משאיות, וכן תותחים — תותחי 130 מ"מ, שטווחם מגיע ל-27

מאת רוני שפיגל

קילומטר ותותחים בעלי טווח ארוך יותר. אם לא יוכלו להגיע בדרך היבשה, הם עשויים להגיע גם בדרך הים. גם במיקרה של נסיגה לקו הוהראני בלבד, עולל תסריט זה להתקיים. אמצעי-לחימה כאלה עשויים להיות מובאים על-ידי שיעים או אף, בתנאים מסויימים, על-ידי אש"ף. הנסיגה תביא במיקרה כזה לכך, שגם נספוג את מלקות הקטיושה וגם נאכל את הרג שסרה, של הישיבה בלבנון. ככלל, אין הגיון רב בהתפרטות בקווים על פי טיווחי-נשק, שכן ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום זה מאיימות להפוך כל קו כזה לאנאכרוניסטי. בתוך פרק זמן קצר יחסית (כבר כיום קיימים במערב ובמיוחד תותחים שטיווחם עולה על 40 קילומטר). גם בקו הליטאני ספק אם יפתחו הפיגועים נגד צה"ל. המדובר בקו העובר, ברובו, בשטח מבותר ובחלקים ממנו תכסית של צמחייה עבותה. משני עבריו אוכלוסיה שיעית, שעויינותה הולכת וגוברת. כל הנתונים האלה יקלו על חזירות. מבט על המפה מעלה כי כמה ממוקרי-הפיגועים בצה"ל יישארו, במיקרה זה, בתחום השליטה הישראלית: שתי ערים שיעיות, צור ונבטיה, וכן ריכוזי כפרים עויינים במיוחד. הריכוז הבולט הוא "משולש הברזל" שממיוזחה לצור, הידוע בצה"ל גם כ"משולש השינאה". ימונח שנועד במילחמת-לבנון. אולם הכינוי "משולש הברזל", נטבע הרבה לפניו. במקורו לקוח שם זה ממילחמת-וייטנם, שם הוא ניתן לאיזור המצוי צפונית-מערבית לסייגון. בו יצרו פיתוליהם של שני נהרות צורת משולש. האיזור שימש בסיס-יציאה לפעולות של וייט-קונג נגד סייגון.